

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. /16

Luxemburg, 16 juni 2016

Conclusie van de advocaat-generaal in zaak C-174/15
Vereniging Openbare Bibliotheken / Stichting Leenrecht

Volgens advocaat-generaal Szpunar is het uitlenen van een e-book vergelijkbaar met het uitlenen van een traditioneel boek

Dat betekent dat de algemene regeling voor het uitleenrecht, die onder meer voorziet in een billijke vergoeding voor auteurs wanneer een uitzondering wordt gemaakt voor publieke uitlening, van toepassing is

In een richtlijn van de Unie uit 2006 die onder meer betrekking heeft op het verhuur- en het uitleenrecht voor boeken, is bepaald dat het uitsluitende recht om deze verhuur of uitlening toe te staan, toekomt aan de auteur van het werk. De lidstaten kunnen voor openbare uitlening echter afwijken van dat uitsluitende recht, op voorwaarde dat de auteurs een billijke vergoeding krijgen voor deze uitlening.¹

In Nederland valt de uitlening van e-books door openbare bibliotheken niet onder deze regeling. De Vereniging Openbare Bibliotheken, waarbij alle openbare bibliotheken in Nederland zijn aangesloten („VOB”), is van mening dat die regeling ook van toepassing zou moeten zijn op de uitlening van e-books. In dit kader heeft de VOB de Stichting Leenrecht, belast met de incasso van de vergoeding die aan de auteurs is verschuldigd, gedagvaard om een daarop neerkomende verklaring voor recht te verkrijgen. Het beroep van VOB heeft betrekking op uitlening via het „one copy one user”-model: het e-book waarover de bibliotheek beschikt, wordt door de gebruiker voor de duur van de uitlening gedownload, en gedurende die tijd is het boek niet beschikbaar voor andere gebruikers van de bibliotheek. Na afloop van die termijn wordt het boek automatisch onbruikbaar voor de betrokken gebruiker en kan het door een andere gebruiker worden geleend.

De zaak is voorgelegd aan de rechtbank Den Haag. Deze rechtbank heeft geoordeeld dat de beslissing op de vorderingen van VOB afhankelijk is van de uitlegging van bepalingen van het Unierecht en heeft verschillende prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie gesteld.

In zijn conclusie van vandaag is advocaat-generaal **Maciej Szpunar van mening dat het voor een beperkte tijd aan het publiek ter beschikking stellen van e-books door openbare bibliotheken inderdaad kan vallen onder de richtlijn inzake het verhuur- en het uitleenrecht.**

Hij is van opvatting dat de Uniewetgever destijds niet had overwogen om de uitlening van e-books onder het begrip „uitlening” van de richtlijn te laten vallen, omdat de technologie om e-books commercieel te kunnen exploiteren toen nog in de kinderschoenen stond.

De advocaat-generaal stelt dan ook voor om aan deze richtlijn een „dynamische” of „evolutieve” uitlegging te geven, waarbij hij er onder meer op wijst dat de uitlening van e-books een modern equivalent is van de uitlening van papieren boeken. De doeltreffendheid van de betrokken regeling in een sector met snelle technologische en economische ontwikkelingen kan alleen door een dergelijke uitlegging worden verzekerd.

Hij brengt ook in herinnering dat de belangrijkste doelstelling van het auteursrecht de bescherming van de belangen van auteurs is. Op dit moment lenen bibliotheken daadwerkelijk boeken in digitale vorm uit op basis van licentiecontracten tussen de

¹ Richtlijn 2006/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom (PB L 376, blz. 28).

bibliotheken en de uitgevers. Dit zou vooral profijtelijk zijn voor de uitgevers of de andere tussenhandelaren op de markt voor e-books, zonder dat de auteurs een passende vergoeding ontvangen. Indien de digitale uitlening daarentegen zou worden geacht te vallen onder de richtlijn, dan zouden de auteurs daardoor naast de vergoeding uit de verkoop van de boeken een vergoeding ontvangen die niet zou afhangen van de met de uitgevers gesloten overeenkomsten.

De advocaat-generaal concludeert ook dat een uitlegging van het begrip „uitlening” die ook de uitlening van e-books omvat, niet strijdig is met het doel noch met de tekst van de richtlijn. Deze uitlegging is verder geenszins onverenigbaar of inconsistent met de verschillende bepalingen van Unierecht inzake het auteursrecht noch met de internationale verplichtingen van de EU.

Ten slotte is de advocaat-generaal van mening dat wanneer de lidstaten voor de publieke uitlening van e-books een uitzondering creëren, zij als voorwaarde kunnen stellen dat deze e-books vooraf door de rechthebbende of met zijn toestemming ter beschikking zijn gesteld van het publiek en afkomstig zijn uit legale bron. Het mechanisme van de uitputting van het distributierecht staat volgens de advocaat-generaal daarentegen niet in verband met het uitleenrecht.

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, in volledige onafhankelijkheid het Hof een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) wordt gepubliceerd op de website CURIA op de dag waarop de conclusie wordt genomen.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170